

2022-03-01

Diarienummer: 22-515
Bredbandsforums kansli
08-678 55 00
kontakt@bredbandsforum.se

Förslag till aktiviteter 2022

Om årets fokusområde "Måluppfyllnad 2025"

Bredbandsforums handlingsplan 2022-2025¹ specificerade ett antal fokusområden och aktiviteter med relevans för regeringens bredbandsstrategi. År 2022 valde Bredbandsforums styrgrupp att prioritera området "Måluppfyllnad 2025". Området syftar till att skapa en genomgripande färdplan som preciserar hur kvarstående utmaningar för måluppfyllnad av strategins mål för år 2025² ska överkommas. Följande förslag till aktiviteter baseras på idéer från diskussionerna som ägde rum med representanter från Bredbandsforums styrgrupp i arbetet med den övergripande handlingsplanen.

Aktiviteter 2022

1. Genomgripande färdplan	1
2. Kunskapsunderlag om utmaningar och möjligheter i arbetet med att uppnå det nationella delmålet om 1 Gbit/s	2
3. Kunskapsunderlag om utmaningar och möjligheter i arbetet med att uppnå det nationella delmålet om 100 Mbit/s respektive 30 Mbit/s	2
4. Identifiera möjligheter att öka slutanvändares betalningsförmåga för en bredbandsanslutning.	3
5. Process för samhällsmaster.....	4
6. Belysa riskfaktorer eller förbättringspotential i tillståndsgivning.	5

1. Genomgripande färdplan

Syftet med färdplanen är att övergripande förklara förutsättningarna för måluppfyllnad samt precisera hur vissa specifika utmaningar kan överkommas. Enligt det första delmålet för 2025 i regeringens bredbandsstrategi bör ytterligare 2 procent (från dagens 96 procent³) av Sveriges hushåll och företag ha fått möjlighet att ansluta sig till ett bredbandsnät som kan leverera hastigheter om 1 Gbit/s till en rimlig kostnad vid utgången av år 2025. Uppnås det första delmålet kommer två procent av Sveriges hushåll och företag inte ha möjlighet att ansluta sig till ett bredbandsnät som kan leverera hastigheter om 1 Gbit/s till en rimlig kostnad år 2025. Strategin

¹ Underlaget är tillgängligt på Bredbandsforums webbplats:

<https://bredbandsforum.se/media/1331/bredbandsforums-handlingsplan-2022-2025.pdf>

² 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till en bredbandsanslutning om 1 Gbit/s, 1,9 procent tillgång till 100 Mbit/s och 0,1 procent tillgång till 30 Mbit/s

³ PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2021 (PTS-ER-2022:19)

fastställer att dessa över 100 000 hushåll och företag då bör ha tillgång till andra typer av digital infrastruktur.

Färdplanen kommer att sammanfatta de kvarstående utmaningarna och riskfaktorerna som kan påverka utbyggnaden av infrastrukturer som rör de två sidorna av bredbandsstrategins mål, vad som måste förändras nu om det ska kunna ge effekt i den pågående utbyggnaden, och vilken roll olika aktörer spelar i att förbättra samverkan på området. Arbetet med att skapa färdplanen sker kontinuerligt under året och parallellt med övriga aktiviteter. Innehållet kommer till stor del baseras de kunskapsunderlag, undersökningar och dialogaktiviteter som äger rum inom ramen för Bredbandsforum under året. Rapporten presenteras för styrgruppen i slutet av året.

2. Kunskapsunderlag om utmaningar och möjligheter i arbetet med att uppnå det nationella delmålet om 1 Gbit/s

Syftet med kunskapsunderlaget är att ge en enkel och samlad lägesbild av hur marknadsaktörer, intresseorganisationer och offentliga aktörer ser på målet att 98 procent av Sveriges hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s. Intervjuer med relevanta kontaktpersoner från Bredbandsforums styrgrupp och andra viktiga aktörer ligger till grund för innehållet.

För att få en uppfattning av hur bredbandsutbyggnaden fortskrider i Sverige samlar PTS varje år in data över tillgången till fast och mobil bredbandsinfrastruktur. Detta sammanfattas i den årliga rapporten *PTS Mobiltäcknings- och bredbandskartläggning*⁴. Myndigheten prognostiserar även framtida utbyggnad i en årlig rapport, *PTS Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi*⁵. Enligt PTS scenarier kommer marknadsaktörer, med hjälp av tillgängliga bredbandsstöd, att investera mellan 13 och 17 miljarder kronor i fibernät till och med år 2025. Dessa investeringar beräknas ge 97,5 till 98,5 procent tillgång till fiber. Då den fortsatta fiberutbyggnaden vilar på marknadsaktörernas investeringar i kombination med stödmedel är marknadsaktörernas syn på möjliga riskfaktorer mycket relevant. Bredbandsforums kansli genomför intervjuer och sammanställer ett kunskapsunderlag som presenteras för styrgruppen på årets första möte i april.

3. Kunskapsunderlag om utmaningar och möjligheter i arbetet med att uppnå det nationella delmålet om 100 Mbit/s respektive 30 Mbit/s

Syftet med kunskapsunderlaget är att beskriva bakgrund, nuläge, utmaningar och möjligheter i arbetet med att uppnå de nationella delmål som specifikt tjänar de 2 procent av Sveriges hushåll och företag vilka antas inte kommer få möjlighet att ansluta till en bredbandsinfrastruktur som möjliggör hastigheter om 1 Gbit/s⁶.

⁴ <https://pts.se/sv/dokument/rapporter/internet/2021/pts-mobiltacknings--och-bredbandskartlaggning-2020-pts-er-202116/>

⁵ <https://pts.se/sv/dokument/rapporter/internet/2021/uppfoljning-av-regeringens-bredbandsstrategi-2021-slutrapport-pts-er-202126/>

⁶ Enligt *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi* bör 1,9 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till 100 Mbit/s år 2025 samt 0,1 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till 30 Mbit/s år 2025.

Bredbandsmålet om att 1,9 procent av Sveriges hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s samt att 0,1 procent bör ha tillgång till 30 Mbit/s är enligt regeringens bredbandsstrategi möjligt att uppnå genom utbyggnad av infrastruktur för trådlöst bredband, alternativt via satellit. Utvecklingen på området är dock osäker och det är mycket viktigt att främja en strategisk hantering av frågan om tillgång till 100 Mbit/s i områden dit fibernätet inte kommer att nå.

Kunskapsunderlagets innehåll bygger på Bredbandsforums kanslis bearbetning av allmänt tillgänglig information så som nationella strategidokument och Post- och telestyrelsens marknadsdata och statistik, men även förstahandsuppgifter från organisationer i Bredbandsforums styrgrupp. Kunskapsunderlaget presenteras för styrgruppen på årets första möte i april.

4. Identifiera möjligheter att öka slutanvändares betalningsförmåga för en bredbandsanslutning

Syftet med aktiviteten är att bidra till en ökad kunskap om hushåll och företag som tackar nej till bredbandsanslutning på grund av att de inte har råd med anslutningsavgiften. Bredbandsforum kommer även organisera en lösningsfokuserad diskussion på nationell nivå om vilka följder detta kan få för den enskilda och för samhället.

Slutanvändares efterfrågan på bredbandsanslutning är en nyckelfaktor för måluppfyllnad, och allt fler hushåll och företag kommer att visa ett större intresse för bredbandsanslutning i takt med att förståelse för digitaliseringens beroende av fysisk infrastruktur ökar. Samtidigt riskerar stigande kostnader för bredbandsutbyggnad att leda till högre anslutningsavgifter. Många områden i landsbygder som ännu saknar snabbt bredband karakteriseras även av låga fastighetsvärden.

Bredbandsforum⁷, Digitaliseringsrådet⁸ och andra aktörer⁹ har presenterat resonemang om varför en betydande andel av hushåll väljer att tacka nej till ett erbjudande om en fiberanslutning. Slutsatser och lösningsförslag har främst fokuserat på att påverka det faktum att vissa – trots att de har ekonomiska möjligheter att anta ett erbjudande – *väljer* att tacka nej. En mängd informationsmaterial om värdet av en bredbandsanslutning har producerats och finns tillgängligt.

Men en bredbandsanslutning kan för det enskilda hushållet innebära en större kostnad än vad som är möjligt att bära, oavsett om erbjudandet är ekonomiskt rationellt att acceptera. I en analys av Bredbandsforum och Region Halland anger ~25 procent av hushåll som tackar nej till en fiberanslutning att kostnaden är den viktigaste faktorn. Låginkomsthushåll särskiljer sig genom att hela ~65 procent i denna grupp anger kostnaden som främsta motivering. De tackar även oavsett anledning oftare nej till en anslutning än hushåll med högre inkomster. En rimlig slutsats är att en betydande

Målet om att 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s år 2025 behandlas i ett separat kunskapsunderlag.

⁷ www.regionhalland.se/app/uploads/2020/08/Rapport_Bortfallsanalys_bredband.pdf

⁸ digitaliseringsradet.se/media/1245/laegesbild_infrastruktur_slutgiltig-dnr-19-2608.pdf

⁹ www.ssnf.org/globalassets/sveriges-stadsnat/fakta-och-statistik/rapporter/studie-om-digitalt-utanforskap-2016.pdf

andel av Sveriges hushåll inte har ekonomiska möjligheter att tacka ja till ett erbjudande om en fiberanslutning.

Bredbandsforum kommer under våren undersöka området och presentera en kvalitativ studie för Bredbandsforums styrgrupp på årets andra möte i juni. Under hösten kommer en workshop, hearing eller liknande dialogaktivitet genomföras i syfte att identifiera lösningar.

5. Process för samhällsmaster

Syftet med aktiviteten är att öka kunskapen om olika aktuella modeller för utbyggnad av infrastruktur för trådlöst bredband i områden där marknadsmässiga förutsättningar saknas.

Fast trådlöst bredband via mobilnät kommer förhoppningsvis kunna erbjudas till de hushåll och företag som av olika anledningar inte har möjlighet att ansluta sin fastighet till ett fibernät. Ska ett erbjudande om fast bredband via mobilnätet om 100 Mbit/s kunna nå slutanvändaren krävs 1) en sändarplats inom rimligt avstånd, samt 2) att sändarplatsen är försedd med rätt utrustning¹⁰.

Det är redan idag svårt för marknadsaktörerna att nå affärsmässighet i att uppgradera sändarplatser i områden där kundunderlaget är lägre. Lönsamheten är låg, och kostnader för drift och underhåll höga. Men om slutanvändarnas efterfrågan och förväntningar ökar finns likväl en teoretisk möjlighet att uppgradera befintliga sändarplatser. Enligt marknadsaktörerna är det teoretiskt sett möjligt att nå ca 99 procent av Sveriges hushåll och företag med fast trådlöst bredband på detta sätt¹¹.

För att nå bortom 99 procent med fast trådlöst bredband via mobilnät krävs nya sändarplatser. Det är idag ytterst osannolikt att en marknadsaktör kan nå affärsmässighet i nybyggnation av siter i områden där det saknas en sändarplats och kundunderlaget är lågt. Även resultatet från Bredbandsforums och Region Värmlands pilotprojekt ”Samverkansprocess för bättre mobilt bredband” pekar i samma riktning. En alternativ modell eller finansiering krävs för utbyggnad av nya sändarplatser.

Samhällsmaster har länge varit ett samlingsnamn på ett antal förslag till modeller för offentlig finansiering och koordinering av utbyggnad av sändarplatser¹². Det pågår ett antal olika processer för etablering av runt om i landet. Bredbandsforum kan genom att belysa och kommunicera dessa exempel återaktualisera frågan på nationell nivå om behovet av nya modeller för utbyggnad av infrastruktur för trådlöst bredband. Underlaget kan även användas för att förstå hur processer kring etablering av samhällsmaster fungerar i verkligheten och beskriva detta i form av en vägledning eller process.

Bredbandsforum kommer genomföra en fallstudie över pågående eller genomförda exempel på samhällsmaster under våren. Denna studie presenteras för styrgruppen på årets andra möte i juni. Fallstudien kan sedan utgöra ett underlag för en

¹⁰ Bredbandsforum, *Kunskapsunderlag om de två avgörande procenten*, (Dnr: 22-515)

¹¹ Bredbandsforum, *Kunskapsunderlag om de två avgörande procenten*, (Dnr: 22-515)

¹² PTS, *Förutsättningar för samhällsmaster* (PTS-ER-2015:24)

processbeskrivning om hur det är möjligt för olika aktörer att arbeta operativt med att främja utbyggnad infrastruktur för trådlöst bredband.

6. Belysa riskfaktorer eller förbättringspotential i tillståndsgivning

Bredbandsforum har i olika arbetsgrupper diskuterat utmaningar med olika aktörers processer för tillståndshantering. Lösningförslag har poängterat dels att marknadsaktörer behöver arbeta kvalitetshöjande för att säkerställa att de ansökningar man lämnar tillståndsgivande aktörer håller hög kvalitet och inte riskerar att belasta en ofta redan pressad organisation. Men även att olika tillståndsgivande eller vägledande offentliga aktörer på olika sätt kan effektivisera hanteringen av tillstånd för bredbandsförläggning eller hålla viktig vägledning uppdaterad – i syfte att främja målen i regeringens bredbandsstrategi.

Även PTS och andra aktörer har i olika sammanhang framfört¹³¹⁴ förslag på hur olika hinder för bredbandsutbyggnad kan lindras genom att exempelvis Regeringen, Trafikverket, Lantmäteriet, Boverket, Länsstyrelser, SKR, och Sveriges kommuner på olika sätt förändrar sin hantering av tillståndsgivning eller vitaliserar sitt vägledningsarbete. Se exempelvis PTS förslag från 2018 om att regeringen bör inrätta ett forum för nationell samordning av tillståndsfrågor med utgångspunkt i natur-och kulturmiljöfrågorna; att länsstyrelserna bör anordnar informationsträffar för bredbandsaktörer och deras entreprenörer gällande samråd och ansökan om tillstånd; eller att Boverket bör uppdatera vägledningen ”Elektroniska kommunikationer i planeringen” från 2010 och göra den webbaserad.

Bredbandsforum kommer i denna aktivitet organisera en framåtsyftande diskussion om möjliga riskfaktorer för tillståndshantering i framtiden. Resultatet presenteras för styrgruppen på årets sista möte.

¹³ kartlaggning-av-hinder-for-utbyggnad-av-fast-och-mobilt-bredband-och-forslag-till-hur-processer-kan-effektiviseras-pts-er-2018-13.pdf

¹⁴ https://digitaliseringsradet.se/media/1245/laegesbild_infrastruktur_slutgiltig-dnr-19-2608.pdf